

14.11.2025

Kaupunginmuseon lausunto Viikin Talonpojanpuiston alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2025-001439 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Viikin Talonpojanpuiston alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Viikin Talonpojanpuistossa suunnitellaan täydennysrakentamista asuinkerrostaloilla olemassa olevia rakennuksia osittain purkaen. Alue sijaitsee Keski-Viikissä Helsingin yliopiston Viikin kampuksen itäpuolella. Kaavaratkaisun tavoitteena on tehostaa alueen maankäyttöä yleiskaavan mukaisesti.

Alueella on tällä hetkellä vain opiskelija-asuntoja. Latokartano-säätiö on luopumassa nykyisistä opiskelija-asunnoistaan ja heidän seitsemän opiskelija-asuntolatalonsa purkamista tutkitaan. Alueelle suunnitellaan tiiviimpää rakentamista joko tavanomaisin tai opiskelija-asunnoin. HOAS:in kuudesta rakennuksesta alueella kolme säilyy ja kolmen purkamista tutkitaan. Purkamista perustellaan asuntojakauman vanhentuneisuudella ja uuteen käyttöön muokkaamisen kannattamattomuudella. Niiden tilalle HOAS suunnittelee uutta, tehokkaampaa opiskelija-asumista. Nykyiset Metsäylioppilaiden säätiön Silvican kaksi opiskelija-asuntolaa säilyvät.

Kaava-aineistossa on esitetty kaksi viitesuunnitelmaa (Latokartano-säätiön rakennukset, Inaro 25.9.2025 ja HOAS:n rakennukset, Tieno Arkkitehdit Oy 2.10.2025). Suunnitelmissa esitetään vaihtoehtoja purettavat rakennukset korvaavalle korttelirakenteelle.

Kaavan valmistelun pohjaksi kohteesta on tehty ympäristöhistoriallinen selvitys Viikin Talonpojanpuisto (ARK-BYROO 2025).

Alueen historia

Helsingin yliopisto asettui Viikkiin, kun valtio luovutti vuonna 1931 Latokartanon tilan alueita yliopiston maatalousopetuksen opetus- ja koetilakäyttöön. Muutos yliopistokampukseksi alkoi vuonna 1949, kun maatalousopetuksen laitoksesta järjestettiin yleinen arkkitehtuurikilpailu, jonka tavoitteena oli muodostaa uusi luonnonläheinen ja itsenäinen yliopistokaupunginosa. Yhdysvalloista Suomeen rantautuneen kampusideologian mukaiseen kilpailuohjelmaan kuului laitosrakennusten lisäksi

14.11.2025

henkilökunnan asuntoja, opiskelija-asuntoloita sekä urheilu- ja palvelurakennuksia.

Maatalous– metsätieteellisen tiedekunnan laitosrakennukset rakentui-
vat pääosin 1960-luvun aikana kilpailun voittaneen arkkitehti Veli Paa-
telan suunnitelmien mukaan. Viikin kampuksen rakentaminen alkoi kui-
tenkin maatalousopiskelijoiden toimesta, jotka rakennuttivat opiskelija-
asuntoja metsäiselle kalliomäelle nykyisen Talonpojanpuiston alueelle.
Agraarikylän asuntolat suunnitteli Arkkitehtitoimisto Kaija ja Veli Paate-
la ja niistä ensimmäiset valmistuivat vuonna 1953. Agraarikylä raken-
nettiin kolmessa eri vaiheessa ja vuoteen 1974 mennessä kylään oli
rakennettu Paateloiden suunnittelemana yhdeksän opiskelija-
asuntolaa. Vuonna 1975 selvitysalueelle rakennettiin myös ensimmäi-
set HOAS:in asuinrakennukset, suunnittelijanaan arkkitehti Arto Sipi-
nen. 2000-luvun alussa HOAS rakennutti alueen etelälaitaan kolme ra-
kennusta, arkkitehtitoimisto Brunow ja Maunulan suunnittelemana.

Kaupunginmuseon lausunto

Talonpojanpuiston alueella sijaitseva ylioppilaskylä on osa Viikin alu-
een modernia yliopistokampusta. Kampusalueen suunnittelukilpailu oli
ensimmäisiä suomalaisia kokonaisvaltaisen modernin kampusalueen
suunnittelukilpailuja. Vastaavia suunnitteluperiaatteita on hyödynnetty
erityisesti Otaniemen ja Jyväskylän kampusalueilla, jotka on molemmat
tunnistettu valtakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi ja
Docomomo-kohteiksi.

Viikin ylioppilaskylän arvot puolestaan ovat jääneet tähän saakka pit-
kälti tunnistamattomiksi. Kaavaa varten tehty ympäristöhistoriaselvitys
avaa hyvin alueen historiaa, sekä erittelee ansiokkaasti ja tekee tunnis-
tetuiksi kohteen kulttuuriympäristön ja sosiaalishistorian arvoja.

Alueelle rakentunut Agraarikylä on Suomen ensimmäisiä ylioppilasky-
liä, joilla helpotettiin alati kasvavan opiskelijajoukon huutavaa asunto-
pulaa. Agraarikylä edustaakin rakennushankkeena kansalaisyhteiskun-
nan suurta yhteistä ponnistusta, jonka rakentuminen todistaa lukuisia
sotien jälkeisen ajan yhteiskunnallisia ilmiöitä, kuten asuntopulan lau-
kaisemaa opiskelija-asumisen kehittymistä, suomalaisen kampusideo-
logian muodostumista sekä sosiaalisen arkkitehtuurin ilmentymistä
asuinmuodon ja kyläjärjestyksen muodossa. Laajemmin se liittyy aika-
kauden yleiseen kehitysoptimismiin, aikana jolloin kansalaisyhteiskunta
ja hyvinvointivaltio kehittyivät.

Alkuperäinen Agraarikylä liittyy oleellisesti Arkkitehtitoimisto Kaija ja
Veli Paatelan suunnittelemaan Viikin kampuskokonaisuuteen, jonka
kaksi ensimmäistä rakennusvaihetta toteuttavat kampussuunnitelmaa,
ja edustavat arkkitehtuuriltaan laadukasta, harkittua ja veistoksellista

14.11.2025

asuinrakentamista, jossa terassoidut, ympäröivään kalliomaisemaan integroituvat piha-alueet ovat tärkeä osa rakennuskokonaisuuksia.

Kolmannen rakennusvaiheen 1970-luvun rakennukset muodostavat oman vanhemmista vaiheista erottuvan kerrostumansa alueelle, edustaen tuotannollis-rationalistisempaa rakentamista.

Arto Sipisen suunnittelemat lamellitalot sijaitsevat alueen pohjoiskärjessä ja poikkeavat typpologialtaan ylioppilaskylän muista rakennuksista.

Agraarikylän rakennusvaiheet kokonaisuudessaan muodostavat poikkeuksellisen kompaktin, tunnistettavan, hyvin säilyneen ja ilmeeltään yhtenäisen kokonaisuuden, josta on luettavissa metsäkampuksen suunnitteluperiaatteet ja arkkitehtuuri-ihanteiden vaikutukset, ja jossa näkyvät opiskelija-asumisen ihanteet ja muutokset eri vuosikymmenillä.

Suhteuttaen alueen arvoja esitettyihin viitesuunnitelmiin, näkee kaupunginmuseo, että viitesuunnitelmat eivät ota riittävällä tavalla huomioon alueen kulttuuriympäristöarvoja.

Ottaen huomioon lisäksi resurssiviisauden ja vähähiilisyystavoitteen asettamat reunaehdot, tulee kaavoituksen lähtökohtana olla olemassa olevien rakennusten mahdollisimman kattava säilyminen. Tämän johdosta alueella olevien rakennusten purkamista tulee tarkastella ja perustella erityisen huolellisesti. Lisäksi mahdollisen täydennysrakentamisen tutkimista tulee tarkastella kulttuuriympäristön ja maiseman asettamia reunaehtoja vasten.

Viitaten alueidenkäyttölain pykälään 57 ympäristön ja kulttuurihistoriallisten arvojen suojelemisesta, esittää kaupunginmuseo sr-merkintää Agraarikylän kahden vanhimman vaiheen rakennuksille.

Arkeologia

Viikin Talonpojanpuiston kaava-alueella kallioselänteen alla olevan luolaston eteläisemmän sisäänkäynnin kohdalla on aikanaan ollut ensimmäisen maailmansodan aikainen kallioon louhittu luola. Kohde Tukikohta XIV:4 (Latokartano) oli kääntyvän suorakaiteen muotoinen luola, jonka pinta-ala oli 29 m². Sitä on myöhemmin laajennettu huomattavasti Viikin väestönsuojaksi. Tämän johdosta se on lajiltaan poistettu kiinteä muinaisjäänös.

Sirkku Laineen maalinnoiteinventoinnin (teos Laine 1996: Ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoitus Helsingissä) perusteella kaava-alueen pohjoisosan läpi olisi kulkenut Viikin ja Ala-Malmin alueille sijoituneen tukikohdan XIV linnoitteisiin liittyvä yhdystie. Se olisi suuntautunut kaava-alueen pohjoisosaan koillisesta Simo Klemetinpujan puistos-

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

14.11.2025

sa sijaitsevalta puolustusasemalta Tukikohta XIV:1 (Latokartano/Malmin hautausmaa). Se on mahdollisesti kulkenut kaava-alueella HOAS:n pohjoisen taloryhmän ja kahden Latokartano-säätiön omistuksessa olevan rakennuksen paikkeilta alueen läpi ja suuntautunut länteen nykyisen Mustialantien kohdalta. Yhdystie ei kuitenkaan esiinny Laineen inventoinnin perusteella valmistuneessa sähköisessä paikkatietoaineistossa.

Kaupunginmuseon arkeologi on 12.11.2025 tehnyt maastokäynnin kaava-alueelle ja alueelta ei havaittu silmämääräisen tarkastelun perusteella mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa rakennetta tai ilmiötä, joka edellyttäisi suojelua tai lisäselvitystarpeita. Yhdystien rakennetta tai linjausta ei ole säilyneenä alueella. Arkeologian osalta ei siis ole huomautettavaa.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö